

SUPLIMENT AL REVISTEI VESTITORUL

PAPA FRANCISC 1936 - 2025

*„Dragă Papă Francisc, acum vă cerem să vă rugați pentru noi
și, din Cer, să binecuvântați Biserica,
să binecuvântați Roma,
să binecuvântați întreaga lume”*

(Cardinalul Re la Liturghia funerară)

Înainte slujbei de înmormântare a Papei Francisc

Cu o seară înainte de funeraliile papale, care au avut loc sâmbătă, 26 aprilie a.c., de la ora 11.00 (ora României), sicriul regretatului Papă Francisc a fost sigilat în cadrul unei ceremonii desfășurate în Bazilica „Sfântul Petru”, vineri, 25 aprilie, la ora locală 20.00. Ritualul a fost prezidat de cardinalul camerlengo Kevin Farrell, iar maestrul celebrărilor liturgice, arhiepiscopul Diego Ravelli, a dat citire Actului de piaoasă trecere la cele veșnice a Sanctității Sale Papa Francisc – „*OBITUS, DEPOSITIO ET TUMULATIO FRANCISCI PP. SANCTAE MEMORIAE*”.

La ceremonie au participat, de asemenea, alți cardinali, oficiali ai Sfântului Scaun și câteva rude ale Papei Francisc. Potrivit *Vatican News România*, în sicriu a fost depusă, printre altele, și medalia călătoriei apostolice a Sanctității Sale în România, din anul 2019.

În cele trei zile în care trupul neînsuflețit a fost expus în Bazilica „Sfântul Petru” din Vatican, peste 250.000 de pelerini din întreaga lume au venit la catafalcul Papei Francisc pentru a se ruga și a-i aduce un ultim omagiu. Printre aceștia s-au aflat sute de pelerini români, episcopi prezenți la Roma și Excelența Sa George Bologan, ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun și Ordinul Suveran de Malta.

Potrivit Sălii de Presă a Sfântului Scaun, la funeraliile Papei Francisc au participat 164 de delegații oficiale, printre care 50 de șefi de stat și 10 regi sau suverani. Din partea României au fost prezenți președintele interimar Ilie Bolojan, prim-ministrul Ion Marcel Ciolacu, președintele Camerei Deputaților, Ciprian-Constantin Șerban, ministrul de externe Emil Hurezeanu și

ambasadorul George-Gabriel Bologan.

La Sfânta Liturghie solemnă a înmormântării, care a avut loc în Piața „Sfântul Petru” din Roma, au concelebrat aproximativ 4.500 de preoți, 700 de episcopi și 225 de cardinali. Din partea Eparhiei Greco-Catolice de Oradea a fost prezent Preasfinția Sa Virgil Bercea, însoțit de ipodiaconul Eugen Ivuț, secretar episcopal. Celebrarea a fost prezidată de cardinalul Giovanni Battista Re, decan al Colegiului Cardinalilor, alături de care au concelebrează cardinalul Baldassare Reina, vicar general pentru Dieceza de Roma, și Preafericitul Youssef Absi, patriarh al Antiohiei grecomelchiților.

Conform dorinței sale, Sfântul Părinte Papa Francisc a fost înmormântat în Bazilica „Santa Maria Maggiore” din Roma, acolo unde a fost deja pregătit locul de veci. Mormântul, realizat din marmură provenită din regiunea italiană Liguria – de unde erau originari buncii Papei –, a fost inscripționat simplu cu numele „Franciscus” și imaginea crucii sale pectorale, potrivit dorinței Sanctității Sale. Locul de veci este situat în apropierea altarului dedicat Sfântului Francisc.

Evenimentul a fost relatat de peste 2.500 de jurnaliști din întreaga lume, acreditați pe lângă Sala de Presă a Sfântului Scaun. Din partea Biroului de Presă al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea a participat jurnalista Mihaela Caba-Madarasi.

Biroul de Presă al EGCO
Foto © Vatican Media

Sfânta Liturghie de înmormântare a Papei Francisc

Pe esplanada Bazilicii „Sfântul Petru” din Vatican a avut loc sâmbătă, 26 aprilie a.c., Sfânta Liturghie de înmormântare a Papei Francisc, al 266-lea Pontif Roman, întors la Casa Tatălui pe 21 aprilie a.c. (Lunea luminată). Sfânta Liturghie a început cu procesiunea sicriului pontifului purtat pe umeri din fața Altarului Mărturisirii până pe esplanada Bazilicii „San Pietro”. Un sicriu simplu, de lemn, lipsit de ornamente, conform dorinței Papei Francisc, pe care a fost așezată cartea deschisă a Evangheliilor.

La Sfânta Liturghie de înmormântare au concelebrat cardinali ai Bisericii Romane și patriarhi ai Bisericilor Catolice Orientale, alături de 4.500 de preoți și 700 de episcopi. Printre aceștia s-a aflat și episcopul greco-catolic de Oradea, Preasfinția Sa Virgil Bercea, împreună cu episcopul auxiliar al Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Făgăraș, Cristian-Dumitru Crișan, arhiepiscopul Aurel Percă, arhiepiscopul Gergely Kovács, episcopul László Böcskei și episcopul József-Csaba Pál.

Sfânta Liturghie prezidată în limba latină l-a avut ca celebrant principal pe decanul Colegiului Cardinalilor, Em. Sa cardinal Giovanni Battista Re. Peste 160 de șefi de stat, prinți, lideri politici și religioși din fiecare colț al lumii, au fost prezenți la funeralii. Din țara noastră au participat președintele interimar, Ilie Bolojan, premierul Marcel Ciolacu, președintele Camerei Deputaților, Ciprian Șerban, ministrul Afacerilor Externe, Emil Hurezeanu și Ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun, George Bologan.

Din partea Patriarhiei Ortodoxe Române au luat parte episcopul Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale, preasfințitul Siluan, episcopul Eparhiei Ortodoxe Române a Italiei și preotul Angelo Zucchi.

La finalul celebrării euharistice au avut loc Ultima Commendatio (ultima recomandare), condusă de cardinalul vicar pentru Diocesa Romei, respectiv slujba de Valedictio (rămas-bun) – un moment indelibil în care patriarhii, arhiepiscopii majori și mitropoliții Bisericilor „sui iuris” orientale catolice s-au apropiat de sicriul Papei pentru rugăciune în rit bizantin. Cardinalul Giovanni Battista Re a stropit apoi cu apă sfințită și a tămâiat trupul neînsuflețit. Sicriul Sfântului Părinte Francisc a fost transferat la Bazilica „Santa Maria Maggiore”, trecând pentru ultima oară pe navata centrală a Bazilicii „Sf. Petru”, sub oblăduirea icoanei Învierii Domnului. Cortegiul a

parcurs apoi străzile Romei, salutat fiind de alți 150 de mii de pelerini. La Bazilica „Santa Maria Maggiore” a fost întâmpinat cu trandafiri albi de un grup de 40 de prieteni – persoane nevoiașе, familii în dificultate, migranți și femei victime ale traficului de persoane – ultimii care au adus omagiu Papei Francisc, cel care i-a avut atât de mult la suflet. Sicriul a fost depus apoi în bazilica papală într-un mormânt simplu, inscripționat „Franciscus”.

În deschiderea Sfintei Liturghii de înmormântare, cardinalul Re – vorbind în numele Colegiului Cardinalilor – le-a mulțumit celor prezenți pentru participare. Cu emoție, a transmis salutări respectuoase și mulțumiri din inimă șefilor de stat, șefilor de guvern și delegațiilor oficiale venite din multe țări, care au dorit să-și arate afecțiunea față de Sfântul Părinte plecat dintre noi. „Manifestațiile de afecțiune și participare, pe care le-am văzut în aceste zile după trecerea sa din această lume spre veșnicie, ne arată cât de mult a atins Pontificatul intens al Papei Francisc mințile și inimile oamenilor. Ultima imagine a Papei Francisc care ne va rămâne în memorie este cea de duminică trecută, de Paște, când, în ciuda gravei sale suferințe, a dorit să binecuvânteze mulțimea de pe balconul Bazilicii Sfântul Petru și apoi a coborât în piață într-un papamobil decapotabil, salutând credincioșii adunați”, a spus cardinalul.

„În această măreață Piață a Sfântului Petru, unde Papa Francisc a celebrat de nenumărate ori Euharistia și a prezidat mari întâlniri de-a lungul celor 12 ani de pontificat, ne-am adunat în rugăciune în jurul trupului său neînsuflețit, cu inimile triste, dar întărite de certitudinea credinței, care ne asigură că existența umană nu se încheie în mormânt, ci continuă în Casa Tatălui, într-o viață de fericire fără sfârșit.

(...) Prin rugăciunea noastră, dorim acum să
(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

încredințăm sufletul iubitului Pontif lui Dumnezeu, pentru ca El să-i dăruiască fericirea eternă în lumina și gloria iubirii Sale infinite.

Ne luminează și ne călăuzește fragmentul evanghelic în care răsună vocea lui Cristos adresându-i-se primului dintre apostoli: „Petru, mă iubești tu mai mult decât aceștia?” Răspunsul sincer al lui Petru: „Doamne, Tu toate le știi; Tu știi că te iubesc!”, a fost urmat de încredințarea marii sale misiuni: „Paște oile Mele”. Aceasta va rămâne misiunea constantă a lui Petru și a Succesorilor săi: un serviciu de iubire, urmându-l pe Învățătorul și Domnul Cristos, care „nu a venit să fie slujit, ci să slujească și să-și dea viața pentru răscumpărarea multora” (Mc 10, 45).

În ciuda suferințelor și slăbiciunilor sale din ultimele zile, Papa Francisc a ales să meargă pe acest drum al dăruirii de sine până în ultima zi a vieții sale pământești. El a urmat pașii Domnului său, Păstorul cel Bun, care a iubit oile Sale până la sacrificiul suprem.

Atunci când Cardinalul Bergoglio a fost ales de Conclav, pe 13 martie 2013, să-i succedă Papei Benedict al XVI-lea, avea deja în spate ani de viață religioasă în Compania lui Isus și, mai ales, era îmbogățit de experiența celor 21 de ani de slujire pastorală în Arhidieceza de Buenos Aires – mai întâi ca episcop auxiliar, apoi ca episcop coadjutor și, în cele din urmă, ca arhiepiscop.

Decizia de a lua numele Francisc a părut imediat ca o alegere programatică și de stil pentru întregul său pontificat, inspirându-se din spiritul Sfântului Francisc din Assisi.

Și-a păstrat temperamentul și stilul său pastoral de conducere și a imprimat încă de la început guvernării Bisericii amprenta personalității sale puternice, stabilind un contact direct cu persoanele și cu popoarele, dorind să fie aproape de toți, cu o atenție deosebită față de cei aflați în dificultate, dăruindu-se fără măsură, în special pentru cei mai săraci și marginalizați ai pământului. A fost un Papă în mijlocul oamenilor, cu o inimă deschisă tuturor. A fost, de asemenea, un Papă atent la noile dinamici ale societății și la ceea ce Spiritul Sfânt trezea în Biserică.

Cu un limbaj propriu, bogat în imagini și metafore, a căutat întotdeauna să lumineze, cu înțelepciunea Evangheliei, problemele timpului nostru, oferind răspunsuri în lumina credinței și încurajând trăirea creștină a provocărilor și contradicțiilor epocii noastre, pe care adesea o numea „schimbare de epocă”. Avea o spontaneitate nativă și un mod informal de a se adresa tuturor, inclusiv celor îndepărtați de Biserică.

Plin de căldură umană și profund sensibil la dramele contemporane, Papa Francisc a împărtășit realmente neliniștile, suferințele și speranțele timpului nostru globalizat, oferindu-se pe sine pentru a mângâia și a încuraja, cu un mesaj capabil să atingă direct și

imediat inimile oamenilor.

Carisma sa de ospitalitate și ascultare, împletite cu sensibilitate, a atins inimile multora, încercând să trezească energiile morale și spirituale ale oamenilor.

Primatul evanghelizării a fost busola întregului său pontificat, răspândind cu o clară amprentă misionară bucuria Evangheliei, care a fost și titlul primei sale Exortații Apostolice — *Evanghelii Gaudium*. O bucurie care umple de încredere și speranță inimile tuturor celor care se încred în Dumnezeu.

Un fir roșu al misiunii sale a fost și convingerea că Biserica este o „casă a tuturor”: o casă cu porțile mereu deschise. Adesea a apelat la imaginea Bisericii ca „spital de campanie” după o bătălie, acolo unde sunt mulți răniți; o Biserică hotărâtă să se îngrijească de problemele oamenilor și de marile dureri care sfâșie lumea contemporană; o Biserică capabilă să se aplece asupra fiecărui om, indiferent de credință sau de condiție, vindecându-i rănilile.

Nenumărate sunt gesturile sale și îndemnurile în favoarea refugiaților și a migranților. De asemenea, constantă a fost insistența sa în a lucra pentru cei săraci.

Este semnificativ faptul că prima călătorie a Papei Francisc a fost la Lampedusa, insula simbol al dramei migrației, unde mii de oameni s-au înecat în mare. Pe aceeași linie a fost și călătoria sa la Lesbos, împreună cu Patriarhul Ecumenic și cu Arhiepiscopul Atenei, precum și celebrarea unei Liturghii la granița dintre Mexic și Statele Unite, cu ocazia călătoriei sale în Mexic.

Dintre cele 47 de călătorii apostolice obositoare, va rămâne în istorie mai ales cea din Irak, în 2021, desfășurată cu mare curaj, în ciuda riscurilor la care s-a supus. Acea vizită apostolică dificilă a fost un balsam pentru rănilile deschise ale populației irakiene, atât de greu încercată de atrocitățile ISIS. Această călătorie a fost importantă și pentru dialogul interreligios, o altă dimensiune esențială a activității sale pastorale. Cu vizita apostolică din 2024 în patru țări din Asia-Oceania, Papa a atins „cea mai periferică margine a lumii”.

Papa Francisc a pus întotdeauna în centrul predicării sale Evanghelia milostivirii, subliniind constant că Dumnezeu nu obosește niciodată să ierte: El iartă întotdeauna, oricare ar fi situația celui care cere iertare și dorește să revină pe calea cea dreaptă.

A dorit organizarea Jubileului extraordinar al Milostivirii, evidențiind faptul că milostivirea este „inima Evangheliei”.

Milostivirea și bucuria Evangheliei rămân două cuvinte-cheie ale pontificatului Papei Francisc.

În contrast cu ceea ce a numit „cultura rebutului”, el a promovat „cultura întâlnirii” și a solidarității. Tema fraternității a străbătut întreg pontificatul său cu tonuri vibrante. În Enciclica *Fratelli tutti*, a dorit să reaprindă aspirația mondială spre fraternitate, deoarece

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

suntem cu toții copii ai aceluiași Tată Ceresc. A subliniat cu forță că aparținem aceleași familii umane.

În 2019, în timpul călătoriei în Emiratele Arabe Unite, Papa Francisc a semnat un document despre Fraternitatea umană pentru pacea mondială și conviețuirea comună, reafirmând paternitatea comună a lui Dumnezeu.

Adresându-se întregii omeniri prin Enciclica *Laudato si'*, a atras atenția asupra datoriei și coresponsabilității față de Casa noastră comună, asigurând că „nimeni nu se salvează singur”.

În fața atâtor războaie devastatoare din acești ani, cu orori inumane și distrugeri masive, Papa Francisc și-a înălțat neîncetat vocea, implorând pacea și invitând la rațiune și la negociere onestă, pentru găsirea soluțiilor posibile, subliniind că războiul este întotdeauna doar moarte, distrugere de locuințe, spitale și școli. Războiul lasă lumea întotdeauna mai distrusă decât înainte; este pentru toți o dureroasă și tragică înfrângere.

„Construiți punți, nu ziduri” — a fost o exortare

repetată adesea de el, iar slujirea credinței ca succesor al Apostolului Petru a fost întotdeauna împletită cu slujirea omului, în toate dimensiunile sale.

În comuniune spirituală cu întreaga creștinătate, ne aflăm aici, în număr mare, pentru a ne ruga pentru Papa Francisc, ca Dumnezeu să-l primească în nemărginirea iubirii Sale.

Papa Francisc obișnuia să încheie discursurile și întâlnirile sale spunând: «Nu uitați să vă rugați pentru mine!». „Acum, dragă Papă Francisc, te rugăm pe tine să te rogi pentru noi și, din cer, să binecuvântezi Biserica, să binecuvântezi Roma, să binecuvântezi întreaga lume, așa cum ai făcut duminica trecută, de la balconul acestei Bazilici, într-o ultimă îmbrățișare cu poporul lui Dumnezeu — și, simbolic, cu întreaga omenire, care caută adevărul cu inimă sinceră și ține vie torța speranței.”

**Biroul de Presă EGCO
Mihaela CABA-MADARASI**

Viața Papei Francisc rememorată în Actul pus în sicriu

Sicriul regretatului Papă Francisc a fost sigilat în cadrul unui ritual în Bazilica San Pietro vineri seara, după ce aproximativ 250.000 de pelerini i-au adus un ultim omagiu Papei născut în Argentina. Conform tradiției, în sicriu au fost așezate, de asemenea, palliul Papei, monedele și medaliile bătute în timpul pontificatului său, precum și un „Rogito” sau Actul care rezumă viața și papalitatea sa. Înainte de Liturgia funerară, biroul de presă al Sfântului Scaun a publicat textul integral al actului, scris în latină și sigilat într-un cilindru de metal. Iată documentul în traducere:

*ACT LA PLECAREA PIOASĂ
A SANCTITĂȚII SALE FRANCISC
MOARTEA, ÎNGROPAREA ȘI ÎNMORMÂNTAREA
LUI FRANCISC DE BINECUVÂNTATĂ AMINTIRE*

Alături de noi, pelerini ai speranței, călăuză și tovarăș de drum spre marele țel la care suntem chemați – Raiul – în ziua de 21 aprilie a anului sfânt 2025, la ora 7:35 dimineața, în timp ce lumina Paștilor lumina a doua zi a Octavei, Lunea Paștilor, iubitul Păstor al Bisericii, Francisc, a trecut din această lume la Tatăl. Întreaga comunitate creștină, în special cei săraci, au adus laudă lui Dumnezeu pentru darul slujirii sale aduse cu curaj și fidelitate față de Evanghelie și față de Mireasa mistică a lui Cristos.

Francisc a fost cel de-al 266-lea Papă. Amintirea sa rămâne în inima Bisericii și a întregii omeniri.

Jorge Mario Bergoglio, ales Papă la 13 martie 2013, s-a născut la Buenos Aires, la 17 decembrie

1936, dintr-o familie de imigranți piemontezi: tatăl său, Mario, era contabil angajat la căile ferate, în timp ce mama sa, Regina Savori, se ocupa de casă și de educația celor cinci copii ai lor. După ce a obținut o diplomă de tehnician chimist, a ales calea preoției, intrând mai întâi în seminarul diecezan și, la 11 martie 1958, trecând în noviciatul Societății lui Isus. A urmat studii umaniste în Chile și, întorcându-se în 1963 în Argentina, a absolvit filozofia la Colegiul San Giuseppe din San Miguel. A fost profesor de literatură și psihologie la Colegiile Neprihănită Zămislire din Santa Fé și Mântuitorul din Buenos Aires.

A primit hirotonirea preoțească la 13 decembrie 1969, din mâinile Arhiepiscopului Ramón José Castellano, iar la 22 aprilie 1973 a depus profesiunea perpetuă în rândul iezuiților. După ce a fost maestru de novici la Villa Barilari din San Miguel, profesor la facultatea de teologie, consultant al provinciei argentine a Societății lui Isus și rector al Colegiului, la 31 iulie 1973 a fost numit Provincial al iezuiților din Argentina. După 1986, a petrecut mai mulți ani în Germania pentru a-și finaliza teza de doctorat și, odată întors în Argentina, Cardinalul Antonio Quarracino l-a făcut colaboratorul său apropiat. La 20 mai 1992, Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit Episcop titular de Auca și Episcop auxiliar de Buenos Aires. Și-a ales ca motto episcopal *Miserando atque eligendo* și a introdus în stema sa cristograma IHS, simbolul Societății lui Isus.

La 3 iunie 1997 a fost promovat Arhiepiscop coadjutor de Buenos Aires, iar la moartea Cardinalului Quar-

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

racino i-a succedat, la 28 februarie 1998, ca Arhiepiscop, Primat al Argentinei, Ordinar pentru credincioșii de rit oriental rezidenți în țară și Mare Cancelar al Universității Catolice. Papa Ioan Paul al II-lea l-a creat Cardinal în Consistoriul din 21 februarie 2001, atribuindu-i titlul de Sf. Robert Bellarmin. În luna octombrie a aceluiasi an, a fost raportor general adjunct la cea de-a X-a Adunare Generală Ordinară a Sinodului Episcopilor.

A fost un păstor simplu și foarte iubit în Arhiepiscopia sa, călătorind peste tot, chiar și cu metroul și autobuzul. Locuia într-un apartament și își pregătea singur cina, pentru că se simțea unul dintre oameni. Dintre Cardinalii reuniți în Conclav după retragerea Papei Benedict al XVI-lea, a fost ales Papă la 13 martie 2013 și a luat numele Francisc, pentru că, urmând exemplul Sf. Francisc din Assisi, a dorit mai presus de toate să se ocupe de cei mai săraci din lume. Din loggia binecuvântărilor a apărut și a rostit următoarele cuvinte: „Frați și surori, bună seara! Și acum, începem această călătorie – Episcop și popor. Această călătorie a Bisericii Romei care prezidează în caritate peste toate Bisericile. O călătorie de fraternitate, de iubire, de încredere între noi”. Și, plecându-și capul, a spus: „Vă cer să vă rugați Domnului să mă binecuvânteze: rugăciunea poporului care cere binecuvântare pentru Episcopul său”.

La 19 martie, în solemnitatea Sfântului Iosif, și-a început oficial ministerul petrin. Mereu atent la cei mai mici și la cei desconsiderați de societate, Papa Francisc a optat, după alegerea lui, să locuiască la Domus Sanctae Marthae, pentru că nu se putea lipsi de contactul cu oamenii, iar din prima Joie Sfântă a dorit să celebreze Liturgia Cinei Domnului în afara Vaticanului, vizitând închisori, centre de primire pentru persoane cu dizabilități sau dependente de droguri. I-a îndemnat pe preoți să fie mereu pregătiți să administreze Sacramentul Milostivirii, să aibă curajul de a părăsi sacristia pentru a merge în căutarea oilor pierdute și să țină ușile bisericii deschise pentru a-i primi pe cei care doresc să întâlnească Chipul lui Dumnezeu Tatăl.

Și-a exercitat slujirea petrină cu o dăruire neobosită în favoarea dialogului cu musulmanii și reprezentanții altor religii, invitându-i uneori la întâlniri de rugăciune și semnând declarații comune de înțelegere între credincioșii de diferite credințe, precum Documentul privind fraternitatea umană semnat la 4 februarie 2019 la Abu Dhabi cu liderul sunnit Al-Tayyeb.

Iubirea sa pentru săraci, bătrâni și copii l-a determinat să inaugureze Zilele Mondiale ale Săracilor, ale Bunicilor și ale Copiilor. A instituit, de asemenea, Duminica Cuvântului lui Dumnezeu.

Mai mult decât oricare predecesor, a extins Colegiul Cardinalilor, convocând zece Consistorii în care a creat 163 de Cardinali – 133 electori și 30 neelectori – din 73 de națiuni, dintre care 23 nu avuseseră niciodată un Cardinal. A convocat cinci sesiuni ale Sinodului Episcopilor – trei adunări generale ordinare privind familia, tinerii și sinodalitatea; o adunare extraordinară tot privind familia; și o sesiune specială pentru regiunea Pan-Amazonia.

Adesea, vocea lui s-a ridicat în apărarea celor nevinovați. La izbucnirea pandemiei Covid-19, în seara zilei de 27 martie 2020, s-a rugat singur în Piața San Pietro, ale cărei colonade îmbrățișau simbolic Roma și lumea, pentru omenirea speriată și lovită de plaga necunoscută. Ultimii ani ai pontificatului său au fost marcați de numeroase apeluri pentru pace, împotriva celui de-al treilea război mondial pe bucăți desfășurat în diferite țări – în special în Ucraina, precum și în Palestina, Israel, Liban și Myanmar.

După spitalizarea din 4 iulie 2021, care a durat zece zile pentru o intervenție chirurgicală la Spitalul Agostino Gemelli, Papa Francisc a revenit la 14 februarie 2025 în același spital pentru o ședere de 38 de zile din cauza unei pneumonii bilaterale. Întors la Vatican, și-a petrecut ultimele săptămâni la Casa Santa Marta, dedicându-se până la sfârșit, cu aceeași pasiune, ministerului său petrin, deși nu s-a recuperat complet. În ziua de Paști, 20 aprilie 2025, a apărut pentru ultima dată la loggia Bazilicii San Pietro pentru a da binecuvântarea solemnă *Urbi et Orbi*.

Magisteriul doctrinar al Papei Francisc a fost extrem de bogat. Dând mărturie de un stil sobru și smerit, fondat pe deschidere misionară, curaj apostolic și milostivire, atent la evitarea capcanelor autoreferențialității și mondenității spirituale în Biserică, Suveranul Pontif

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

și-a expus programul apostolic în exhortația apostolică *Evangelii gaudium* (24 noiembrie 2013). Printre principalele sale documente s-au numărat patru enciclice: *Lumen fidei* (29 iunie 2013), despre credința în Dumnezeu; *Laudato si'* (24 mai 2015), despre ecologie și responsabilitatea umanității în criza mediului; *Fratelli tutti* (3 octombrie 2020), despre fraternitatea umană și prietenia socială; și *Dilexit nos* (24 octombrie 2024), despre devoțiunea față de Preasfânta Inimă a lui Isus. A promulgat șapte exortații apostolice, treizeci și nouă de constituții apostolice, numeroase scrisori apostolice – multe *motu proprio* –, inclusiv două bule de convocare de Ani Sfinți, precum și catehezele prezentate la audiențele generale și discursurile ținute în întreaga lume. După ce a înființat Secretariatele pentru Comunicații și pentru Economie și Dicasterele pentru Laici, Familie și Viață și pentru Promovarea Dezvoltării Umane Integrale, a reformat Curia Romană prin

emiterea constituției apostolice *Praedicate Evangelium* (19 martie 2022). A modificat procesul canonic pentru cauzele de constatare a nulității căsătoriei în CCEO și CIC (*Mitis et misericors Iesus* și *Mitis Iudex Dominus Iesus*) și a înăspriț legislația privind infracțiunile comise de cler împotriva minorilor sau persoanelor vulnerabile (*Vos estis lux mundi*).

Papa Francisc a lăsat tuturor o mărturie minunată de umanitate, de viață sfântă și de paternitate universală.

*TRUPUL LUI FRANCISC P.M.
A TRĂIT 88 DE ANI, 4 LUNI, 4 ZILE
A PREZIDAT BISERICA UNIVERSALĂ
PENTRU 12 ANI, 1 LUNĂ, 8 ZILE.
„Fie să trăiești veșnic în Cristos, Sfinte Părinte!”*

www.chatolica.ro

Papa Francisc s-a întors în casa Tatălui ceresc

Astăzi, 21 aprilie 2025, Biroul de Presă al Sfântului Scaun a transmis cu profundă întristare vestea întoarcerii în casa Tatălui Ceresc a Sfântului Părinte Papa Francisc, la vârsta de 88 de ani.

La ora 9:45 (ora Italiei), Cardinalul Kevin Farrell, Camerleng al Camerei Apostolice, a anunțat că Papa Francisc a trecut la Domnul la reședința sa de la Casa Santa Marta: „În această dimineață, la ora 7:35, Episcopul Romei, Francisc, s-a întors la casa Tatălui. Întreaga sa viață a fost dedicată slujirii Domnului și Bisericii Sale. Ne-a învățat să trăim valorile Evangheliei cu fidelitate, curaj și iubire universală, în special în favoarea celor mai săraci și marginalizați”.

Exemplul de dăruire și de credință al Papei rămâne un far luminos în viețile noastre. Mesajul său plin de compasiune și chemarea la unitate, la care ne-a îndemnat cu prilejul Vizitei Apostolice în România, din 31 mai-2 iunie 2019, vor continua să inspire generații întregi, iar memoria sa va fi păstrată cu recunoștință în inimile tuturor celor care au găsit în cuvintele sale un îndemn spre o lume mai dreaptă, mai frățească și mai umană.

Episcopii, clerul, persoanele consacrate și credincioșii catolici din România înalță rugăciuni, prin mijlocirea Fecioarei Maria și a Fericitorilor Episcopi Martiri Greco-Catolici beatificați de Papa Francisc la Blaj, cerând Părintelui Ceresc odihna veșnică pentru sufletul Sfântului Părinte.

† **Cardinal Lucian Mureșan**
Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu
Roma, Greco-Catolică
Președintele Conferinței Episcopale din România

Testamentul spiritual al Papei Francisc

În numele Preasfintei Treimi. Amin.

Pe măsură ce simt că se apropie amurgul vieții mele pământești și cu speranța fermă în viața veșnică, doresc să îmi expun ultimele dorințe numai în ceea ce privește locul înmormântării mele. De-a lungul vieții mele și în timpul slujirii mele ca preot și Episcop, m-am încredințat întotdeauna Maicii Domnului nostru, Sfânta Fecioară Maria. Din acest motiv, cer ca rămășițele mele pământești să se odihnească – în așteptarea zilei învierii – în Bazilica papală Santa Maria Maggiore.

Doresc ca ultima mea călătorie pământească să se încheie tocmai în acest vechi Sanctuar marian, unde m-am oprit întotdeauna să mă rog la începutul și la sfârșitul fiecărei călătorii apostolice, încredințând cu convingere intențiile mele Mamei Neprihănite și mulțumindu-i pentru grija ei blândă și maternă. Cer ca mormântul meu să fie pregătit în nișa funerară din culoarul lateral dintre Capela Paulină (Capela Salus Populi Romani) și Capela Sforza a Bazilicii, așa cum se arată în planul atașat. Mormântul trebuie să fie în pământ; simplu, fără ornamente deosebite, purtând doar inscripția: „Franciscus”. Costul pregătirii înmormântării va fi acoperit de o sumă oferită de un binefăcător, care am aranjat să fie transferată Bazilicii papale Santa Maria Maggiore. Am dat instrucțiunile necesare în acest sens Cardinalului Rolandas Makrickas, comisar extraordinar al Bazilicii Liberiane.

Fie ca Domnul să acorde o răsplată potrivită tuturor celor care m-au iubit și care continuă să se roage pentru mine. Suferința care a marcat ultima parte a vieții mele o ofer Domnului, pentru pacea în lume și pentru fraternitatea între popoare.

Santa Marta, 29 iunie 2022

FRANCISC

Sfânta Liturghie și *Te Deum* în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea

În a doua zi a Sfințelor Paști, la 21 aprilie a.c., în Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea, a fost săvârșită Utrenia de către părintele paroh Ovidiu Duma, urmată de Dumnezeiasca Liturghie, oficiată de Preasfinția Sa Virgil Bercea, împreună cu un sobor de preoți și părintele arhidiacon Grațian Guiaș.

În cuvântul de învățătură, rostit cu adâncă emoție, Preasfinția Sa a adus la cunoștința credincioșilor vestea mutării din această viață a Sfântului Părinte Papa Francisc, care, în dimineața zilei de 21 aprilie, în jurul orei 07:35, a fost chemat în casa Tatălui Ceresc:

„L-ați văzut ieri la binecuvântarea *Urbi et Orbi*, era slăbit. Suntem în a doua zi de Paști, ușile altarului sunt deschise fiindcă cerurile sunt deschise. Iadul este închis, porțile Raiului sunt deschise, cu siguranță este acolo.

Papa Francisc a înțeles ce înseamnă sărăcia adevărată, a luat numele de Francisc după Sfântul Francisc de Assisi care a renunțat la tot pentru Dumnezeu. Dânsul a celebrat de multe ori Sfânta Liturghie în acele cartiere numite favelas din America latină, cunoscând sărăcia, spunea că Biserica este un spital unde Domnul ne vindecă pe toți.

Sfântul părinte ne-a iubit, a fost și la Blaj la beatificarea celor 7 fericiți episcopi martiri.

Ioan Botezătorul a fost întrebat în Evanghelia de astăzi, tu cine ești? Iar el a răspuns: Sunt glasul celui ce strigă în pustie, îndreptați căile Domnului!

Fiecăruia ni se adresează această întrebare și ne îndeamnă să meditam la faptul că suntem glasul celui ce strigă în pustie, Sfântul Francisc, Papa Francisc, au fost glasurile celui ce strigă în pustie. Fiecare acolo unde suntem, în familie, la locul de muncă, sun-

tem glasul ce strigă în pustie și trebuie să îndreptăm căile Domnului. Aceste cuvinte ale Evangheliei sunt foarte actuale pentru toți.

Pe data de 20 aprilie 1919 au intrat trupele române în frunte cu generalul Traian Moșoiu în Oradea, l-au așteptat episcopii Demetriu Radu și Roman Ciorogariu împreună cu credincioșii, în ziua de Paști, ca pe un salvator. Aceștia oameni mari au marcat istoria.

Astăzi la Oradea este sărbătoare, aniversăm 106 ani de administrație românească, în viață se împletesc aceste momente triste cu cele de fericire, bucuriile cu durerile, unii se bucură că Sfântul Părinte a murit, alții îl plâng.

Papa Francisc în ultima perioadă se simțea rău, în fața tuturor furtunilor a rămas el, drept, se vedea pe el cât este de sfârșit, era deja schimbat la față.

Când îl vizitam, îmi spunea mereu, n-am văzut locuri așa de frumoase ca la voi în România, i-au rămas meleagurile noastre în suflet. Acestea ne sunt moștenire de la înaintașii noștri care au știut să răspundă întrebării Tu cine ești? Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească pe Sfântul Părinte, Papa Francisc.”

La finalul Dumnezeieștii Liturghii, Preasfinția Sa a săvârșit slujba de *Te Deum*, în semn de mulțumire pentru binefacerile revărsate asupra poporului român. La acest moment solemn au fost prezenți distinși oaspeți, printre care și domnul Dinu Iancu-Sălăjanu, președintele Consiliului Județean Sălaj, aflat la Oradea cu prilejul aniversării celor 106 ani de administrație românească.

**Biroul de Presă EGCO
Cristian CIULEA**